

Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi[1] (2/3174) içeriğinde yer alan “Kenevir” ve ilgili konularda Türk Tabipleri Birliği’ne yöneltilen sorulara ilişkin bilgi ve görüşler[2] aşağıda kamuoyunun dikkatlerine sunulmuştur.

Kenevir nedir?

Kenevir Dünya’da en sık kullanılan yasa dışı uyuşturucudur. Tütün nikotin ve kenevir ürünlerinin kullanımı insan sağlığı için zararlı, bu ürünleri satan endüstri için karlıdır. Ancak, bu ürünleri kullananlar çoğu zaman zararları konusunda yeterince bilgi sahibi değildir. Özellikle gençlerde ruh sağlığını olumsuz etkilemektedir. Kenevir 60 kanabinoid bileşiği olmak üzere 400 ayrı kimyasal madde içerir.

Kenevir karmaşık bir kimyası olan bir bitkidir. İçeriğinde olan delta-9- tetrahidrokannabinol ve kannabidiol birbirine zıt etki gösterir. İnsan vücudunda sinir sisteminde etkisi vardır, yüksek doz, uzun süre kullananlarda psikotik bozuklukların gelişmesi daha sıktır. Kamusal otorite, sağlık çalışanları, meslek örgütleri ve sivil toplum örgütleri ürünlerin zararları ve satıcının taktikleri konusunda farkındalık yaratmak ve zararı önlemek ile yükümlüdür.

Kenevirin sağlığa yararlı olduğu ile ilgili bazı bilgiler yer almaktadır. Bunlar doğru mudur?

Bazı ülkelerde kenevirin tıbbi kullanımına izin verilmiştir. Ancak kenevirin sadece birkaç hastalığın tedavisinde sınırlı etkisi vardır. Güvenlilik ve etkinlik konusunda sağlam kanıtların olmamasına rağmen tıbbi kannaboid olarak da bilinen bu preparatlar belirtileri yatıştırdığı gerekçesiyle kullanılmaktadır. Tıbbi kannabinoid alan hastalarca en çok bildirilen yan etkiler, baş dönmesi, ağız kuruluğu, oryantasyon bozukluğu, öfori, bilinç bulanıklığı ve sersemliktir.

Kenevir bahsedildiği gibi, tıbbi amaçlar dışında da kullanılmakta mıdır? Hangi zararları vardır?

Evet, tıbbi amaçlar dışında kenevir (esrar) keyif için kullanılmaktadır. Esrar da tütün gibi sigara, puro, pipo, e-sigara ve nargile ile içilebilir enfiye veya çiğneme olarak kullanılabilir. E-sigarada ve benzeri ürünlerde esrardaki psikoaktif madde THC içeren yağlar da bulunabilmektedir.

Tıbbi neden olmadan keyif için kullananlarda kenevir; kısa dönemde bilinç ve algı bozukluğu, duygu değişikliği, halüsinasyon, kusma, uzun dönemde bağımlılık, psikoz, şizofreni, depresyon, intihar eğilimi, bronşit, kalp krizi yapabilmektedir. Kullanıcılarda % 15-50 geçici psikotik belirtiler gösterdiği izlenmektedir. Ailede genetik psikotik yatkınlığı olanlarda kenevirin etkileri çok daha güçlü olmaktadır.

Kenevir kullananların trafik kazalarına karışması da daha sıktır. Kenevir kullananlarda kullanmayanlara göre, ölümcül kaza % 37, yaralanma % 96, mal zararı % 41 fazladır.

Kenevir ile ilgili bir kanun teklifi sürecinde hangi bileşenlerin görüşlerinin alınarak ilerlenmesi doğru yöntemdir? T.C. Sağlık Bakanlığı, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı başta olmak üzere ilgili bakanlıklar meslek örgütlerinin ve ilgili derneklerin görüşünü almalıdırlar. Bu konuda uluslararası deneyimlerden ve kanıta dayalı yaklaşımlardan mutlaka yararlanmak gerekmektedir.

Sonuç olarak net mesaj nedir?

Birey ve/veya toplum sağlığı için; tıbbi kısıtlı kullanım dışında destek ve kozmetik başta olmak üzere kişisel kullanıma izin veren bir kenevir kullanım piyasası yaratılmaması gerekmektedir. Bu nedenle kenevir konusunun ilgili bütün tarafların katılımıyla bütün yönleriyle olgunlaşmadan mevcut yasa teklifi içerisinden çıkarılmasının en doğru karar olduğu görüşünderiz.

[1] https://www.ttb.org.tr/haber_goster.php?Guid=467856e4-58ac-11f0-8264-476832c33eec

[2] Görüşleri destekleyen bilimsel literatür istendiği takdirde paylaşılacaktır.